

Bryssel, 4. lokakuuta 2024
(OR. en)

13949/24

ENV 959
CLIMA 328
CHIMIE 72
COMPET 973
IND 454
PHARM 131
AGRI 698
RECH 421
ECOFIN 1072
ECO 38
SOC 719
SAN 570
CONSOM 294
MI 831
ENT 186

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia – Tilannekatsaus ja jatkotoimet – Keskustelu

1. Komissio hyväksyi 14. lokakuuta 2020 tiedonannon ”Kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia – Kohti myrkyttöä ympäristöä”.
2. Euroopan parlamentti antoi 10. heinäkuuta 2020 päätöslauselman kemikaalistrategiasta, ja neuvosto antoi 15. maaliskuuta 2021 päätelmänsä ”Unionin kestävä kemikaalistrategia: tulosten aika”¹.

¹ ST 6941/21.

3. Ohjatakseen tulevassa ympäristöneuvoston istunnossa 14. lokakuuta 2024 käytävää keskustelua kemikaalistrategiasta puheenjohtajavaltio on laatinut ministereille tausta-asiakirjan ja kysymyksiä, jotka on esitetty tämän ilmoituksen liitteessä.
 4. Pysyvien edustajien komiteaa pyydetään panemaan merkille puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja, mukaan lukien kysymykset, ja toimittamaan se neuvostolle 14. lokakuuta 2024 aiheesta ”Kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia – Tilannekatsaus ja jatkotoimet” käytävää keskustelua varten.
-

Kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia – Tilannekatsaus ja jatkotoimet

– Keskustelu –

Euroopan komission lokakuussa 2020 esittämä kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia on keskeinen osa EU:n pyrkimyksiä hallita kemiallisia aineita tavalla, jolla suojellaan ihmisten terveyttä ja ympäristöä ja annetaan samalla sysäys innovoinnille ja parannetaan EU:n kilpailukykyä.

Kemianteollisuus on yksi Euroopan suurimmista valmistusteollisuuden aloista, ja muut teollisuudenalat ovat vahvasti riippuvaisia sen tuotannosta. Sen vuoksi on erittäin tärkeää säilyttää alan kilpailukyky ja pitää se kestävä kehityksen tiellä.

Tällä hetkellä alalla on käynnissä nopea rakennemuutos, koska sillä on edessään merkittäviä haasteita, kuten kustannusten nousu, riippuvuus ulkoisista resursseista ja lisääntynyt kilpailu kolmansista maista, joten on erityisen tärkeää, että EU pyrkii sekä nykyaikaiseen, resurssitehokkaaseen ja kilpailukykyiseen kiertotalouteen että myrkyttömään ympäristöön (vihreän kehityksen ohjelma). Näitä näkökohtia on käsiteltävä yhdessä oikeudenmukaisen, vihreän ja digitaalisen siirtymän helpottamiseksi EU:ssa.

Kemikaalistrategiassa, jolla pyritään puuttumaan vaarallisiin kemikaaleihin liittyviin monimutkaisiin ja laajalle ulottuviin riskeihin ja jossa esitetään kunnianhimoinen toimintasuunnitelma EU:n nostamiseksi johtoasemaan kemikaalien turvallisessa ja kestävässä käytössä, on edistytty monilla aloilla, esimerkkejä tästä ovat kriteerit, joilla määritellään kaikkein haitallisimpien kemikaalien välttämättömät käyttötarkoitukset, ”yksi aine, yksi arviointi” -lähestymistapa nopeampia, yksinkertaistettuja ja läpinäkyviä prosesseja varten, elohopean käyttöä koskevat lisärajoitukset tai -kiellot EU:ssa ja tarkistettu asetus kemikaalien luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta (CLP-asetus), mukaan lukien uudet vaaraluokat.

Joitakin strategian toimia, kuten REACH-asetuksen kohdennettua tarkistusta, ei kuitenkaan ole vielä pantu täytäntöön. Olisi myös huomattava, että jotkin äskettäin hyväksytyt säännökset, kuten muutettuun CLP-asetukseen hiljattain sisällytetyt vaaraluokat, osoittavat täyden vaikutuksensa vain yhdessä tarkistetun REACH-asetuksen kanssa.

REACH-asetus on keskeinen osa EU:n kemikaalipolitiikkaa, ja sillä pyritään parantamaan ihmisten terveyden ja ympäristön suojelua kemikaalien aiheuttamilta riskeiltä. Tarkistus on olennaisen tärkeä, jotta voidaan korjata asetuksen nykyiset puutteet, kuten muun muassa parantaa rekisteröintiasiakirjojen vaatimustenmukaisuutta, tunnistaa paremmin aineet, joilla on kriittisiä vaaraominaisuuksia, parantaa lupajärjestelmää ja tehostaa rajoittamisprosessia. Kyky hallita kemiallisia riskejä kattavasti ja varmistaa kemikaalien turvallisempi käyttö edellyttää näiden puutteiden korjaamista.

Per- ja polyfluorattujen alkylyliyhdisteiden (PFAS-yhdisteet) osalta viisi kansallista viranomaista, jotka toimittivat kaikkien PFAS-yhdisteiden rajoittamista koskevan ehdotuksen, ja Euroopan kemikaalivirasto (ECHA) ovat edistyneet merkittävästi ehdotuksen viemisessä eteenpäin, mutta on myös tärkeää pohtia perusteellisesti vaikutuksia yhteiskunnalle ja teollisuudenaloille, jotka ovat riippuvaisia näiden aineiden, joilla on ainutlaatuisia ominaisuuksia, käytöstä. Näin ollen tarvitaan tasapainoista lähestymistapaa, jolla edistetään turvallisempien vaihtoehtojen kehittämistä ja käyttöönottoa ja varmistetaan samalla sääntelyn selkeys ja noudattaminen, mikä auttaa lieventämään PFAS-yhdisteiden haitallisia vaikutuksia. Päätelmä on kuitenkin tehtävä hyvissä ajoin, jotta ei vaaranneta EU:n teollisuuden kestävää kehitystä ja ympäristön ja terveyden suojelun korkean tason saavuttamista.

Komission 26. huhtikuuta 2024 antamassa tiedonannossa C/2024/2894 "Välttämättömien käyttötarkoitusten käsitettä EU:n kemikaalilainsäädännössä ohjaavat kriteerit ja periaatteet" esitettyä ja käyttöön otettua perusluonteisesti uutta käsitettä on vielä sovellettava käytännössä. Tämä olisi olennaisen tärkeää tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi ja varmuuden lisäämiseksi.

On huomattava, että jotkin äskettäin hyväksytyt sääntelyvelvoitteet hyödyttävät ihmisten terveyttä ja ympäristöä, mutta sen ohella lisäävät jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten hallinnollista taakkaa. Lisäksi näiden velvoitteiden seuranta ja noudattamisen valvonta edellyttävät huomattavia resursseja, jotta estetään epäjohtonmukainen soveltaminen, joka heikentää sääntelytoimenpiteiden tehokkuutta.

Myös ECHAN vastuualueet ja tehtävät ovat laajentuneet merkittävästi sekä soveltamisalan että monimutkaisuuden osalta. Uudet sääntelyvelvoitteet ja mainittu jatkuva laajentuminen aiheuttavat huomattavia kapasiteetti- ja budjettihaasteita virastolle sekä myös joillekin jäsenvaltioille kun on kyse riittävän asiantuntijamäärän nimittämisestä ECHAN komiteoihin. Valmisteilla on edelleen ehdotus ECHAN perusasetukseksi, jolla olisi vahvistettava sen hallintoa, virtaviivaistettava ECHAN elinten työmenetelmiä ja tehtävä niiden rahoituksesta joustavampaa ja kestävämpää. Koska virastolla on keskeinen rooli EU:n kemikaalilainsäädännön täytäntöönpanossa, sen toiminnan ja rahoitusmallin vahvistaminen on ratkaisevan tärkeää sen operatiivisen tehokkuuden ja kestävyysparantamiseksi. ECHAlla on oltava valmiudet tukea kemikaalien turvallista hallintaa ja reagoida nopeasti uusiin kemiallisiin riskeihin, jotka vaikuttavat sääntelyn yleiseen tehokkuuteen.

Komission puheenjohtaja totesi poliittisissa suuntaviivoissaan uudelle komissiolle, että ”meidän on jatkettava ja me jatkamme kohti Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista”, kun uudesta puhtaan teollisuuden ohjelmasta ilmoitettiin. Tärkeä osa tätä uutta ohjelmaa on kemianteollisuutta koskeva paketti, jonka tavoitteena on yksinkertaistaa REACH-asetusta ja selkeyttää tilannetta ”ikuisuuskemikaalien” eli PFAS-yhdisteiden osalta.

Kaiken kaikkiaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden olisi edelleen asetettava etusijalle strategian tavoitteiden saavuttaminen, mutta otettava samalla huomioon myös uudet haasteet. Eräillä muilla aloilla tarvitaan pikaista selkeyttä ja nopeaa edistymistä sekä EU:n kansalaisten ja ympäristön suojelun parantamiseksi että teollisuuden investointiympäristön ennakoitavuuden varmistamiseksi, koska joissakin tapauksissa turvallisemmat kemialliset vaihtoehdot saattavat edellyttää merkittäviä investointeja tutkimukseen ja kehitykseen.

Keskustelun päätavoitteena on korostaa kestävyyttä edistävän kemikaalistrategian merkitystä seuraavan poliittisen syklin poliittisella asialistalla ja tukea sen täytäntöönpanon nopeuttamista ja näin selkeyttää tulevia toimenpiteitä sekä teollisuuden että viranomaisten kannalta.

Kysymyksiä ministereille:

1. *Soveltuvatko kemikaalistrategiassa esitetyt toimet edelleen tunnistettujen haasteiden ratkaisemiseen ja strategian tavoitteiden saavuttamiseen? Onko tarpeen asettaa etusijalle tietyt toimet, joita ei ole vielä pantu täytäntöön?*
 2. *Onko strategian hyväksymisen jälkeen ilmennyt uusia ja kehittymässä olevia haasteita, joihin tarvitaan uusia lähestymistapoja sekä päivitettyä ja toteuttamiskelpoista täytäntöönpanoa koskevaa etenemissuunnitelmaa?*
 3. *Millä (muilla) täytäntöönpanotavoilla EU:n toimielimet ja elimet sekä jäsenvaltiot voivat puuttua viivästyksiin, nopeuttaa strategian täytäntöönpanoa ja varmistaa uusien tehtävien asianmukaisen suorittamisen?*
-